

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ АУТЕНТИЧНИХ ТЕКСТІВ

Стаття розглядає актуальну проблему сучасної методики навчання іноземних мов, компонентами якої виступають: культурний та лінгвістичний аспект, що формують знання, вміння, навички та здібності; поетапну методику роботи з аутентичними текстами.

Ключові слова: комунікативна цінність, функціональність, ситуативність, системність, культурна значущість, фреймові пресупозиції, доступність, автентичність, актуальність, жанрове, стилістичне і тематичне розмаїття.

Статья рассматривает актуальную проблему современной методики обучения иностранным языкам, её компонентами выступают лингвистический и культурный компоненты, которые формируют знания, умения и навыков, способности, поэтапную методику работы с аутентичными текстами.

Ключевые слова: коммуникативная ценность, функциональность, ситуативность, системность, культурная значимость, фреймовые пресупозиции, доступность, аутентичность, актуальность, жанровое, стилистическое и тематическое разнообразие.

This article observes an actual problem of modern English language teaching with such components as lingual and cultural, which form knowledge, skills and ability; methodology of work with original texts.

Key words: communicative value, functionality, situational, systematic, cultural worth, frame presuppositions, originality, actuality, different genres, styles, themes.

Визначенням поняття «соціокультурна компетенція» і розробкою її структури та змісту займалися багато дослідників (А. Кнапп-Поттхофф, А.Дженсен, М. Мейєр, М. Байрам, Г.В. Єлізарова, Н.С.Тирхеева, М.В.Плеханова, Ю.Рот і Г. Коптельцева, Л.О. Новикова, В.Г. Апальков, і т. ін.)

Аналіз наукової літератури дозволив нам прийти до висновку, що в зміст соціокультурної компетенції найчастіше дослідники включають:

а) знання та вміння (А. Дженсен, М. Мейер, В.П. Фурманова, В.Г.Апальков, М.В. Плеханова, Г.В. Єлізарова, Л.П.Тарнаєва, О.В.Гетьманська, Т.М.Лисицина та ін),

б) здатності (А.Дженсен, М.Мейер, М. Мейер, М.Байрам, Г.В.Єлізарова, Н.С.Тирхеева, М.В.Плеханова та ін).

Включивши в структуру соціокультурної компетенції знання, навички, уміння, і здібності, соціокультурну компетенцію учасника міжкультурного спілкування на англійській мові розглядається як сукупність знань, навичок, умінь і здібностей, на основі яких майбутні фахівці зможуть виступати в якості медіаторів культур при здійсненні міжкультурного спілкування англійською мовою.

На основі визначення соціокультурної компетенції учасника міжкультурного спілкування на англійській мові ми виявляємо її структуру та змістовне наповнення. Соціокультурна англійська компетенція представляє собою структуру, що складається з двох взаємопов'язаних і взаємодіючих компонентів - лінгвістичного та культурного. Кожен з її компонентів, що формується в процесі навчання, передбачає оволодіння студентами певними знаннями, а також вимагає розвитку специфічних мовних навичок, умінь і здібностей. Знання, навички та вміння, сформовані з метою адекватної взаємодії представників культури носіїв української, англійської та інших мов, є основою здібностей, що дозволяють індивіду діяти в якості медіатора культур.

Рівень здібностей до адекватного міжкультурного спілкування визначаємо як сукупність таких умінь: уміння використовувати специфічні для певної культури мовні одиниці, що вивчаються при побудові мовного акту, включаючи уміння використовувати лексичні одиниці, що містять у собі соціокультурну інформацію у ситуації міжкультурного спілкування, враховуючи при цьому національно-культурну специфіку вербальної і невербальної комунікативної поведінки, а також уміння запобігати культурним конфліктам, викликаним відмінностями ціннісних систем і

етносоціокультурних установок у власній культурі та культурі носіїв англійської мови. Міжкультурна компетенція учасника міжкультурного спілкування англійською мовою має наступні компоненти: лінгвістичний та культурний.

Лінгвістичний компонент містить:

Знання:

- лексичних одиниць з національно-культурною семантикою англійської мови (слів і словосполучень, що відображають особливості природно-географічного середовища, політичної структури суспільства, суспільно-політичного життя, власних імен, скорочень, а також слів, що позначають культуроспецифічні особливості побуту, звичаїв, традицій; фразеологічних одиниць, крилатих виразів);
- граматичних структур, специфічних для англійської мови;
- відповідностей між мовними одиницями рідної та англійської мов (наприклад, способів передачі реалій рідної мови англійською).

Навички:

- використання мовних одиниць з національно-культурною семантикою при побудові мовного акту англійською мовою;
- вибору мовної форми і способу її вираження в залежності від характеру мовленнєвого акту;
- слухо-вимовні навички коректного оформлення культурно-маркованого мовного та мовленнєвого матеріалу в процесі міжкультурної взаємодії англійською мовою;
- коректного вживання на англійській мові лексичних одиниць, що позначають культурні реалії;
- коректного впізнавання безеквівалентної лексики;
- граматичні навички коректного вживання культурно-маркованого мовного та мовленнєвого матеріалу англійською мовою;
- графічні навички коректного вживання культурно-маркованого мовного та мовленнєвого матеріалу англійською мовою;

- орфографічні навички коректного вживання культурно-маркованого мовного та мовленнєвого матеріалу англійською мовою.

Уміння:

- використовувати мовні одиниці англійської мови при побудові мовного акту;
- використовувати лексичні одиниці, що містять у собі соціокультурну інформацію, символи, реалії, артефакти, комунікативні кліше, граматичні засоби вираження, які мають соціокультурні властивості, в ситуації міжкультурного спілкування англійською мовою;
- правильно вибрати стиль мовлення, підпорядкувати форму висловлювання цілям спілкування, вживаючи при цьому найбільш ефективні мовні та немовні засоби;
- формулювати свою думку на англійській мові, самостійно виражати свої думки, наміри і почуття, представляти свою позицію як носія рідної культури;
- інтерпретувати реакції носіїв англійської та інших мов на мовні вчинки.

Здібності:

- інтерпретувати значення мовних одиниць, що позначають культурні реалії, в ситуаціях спілкування на англійській мові з представниками інших культур;
- вибудовувати дискурс у відповідності з риторичними традиціями англійської мови адекватно ситуації міжкультурного спілкування, що передбачає коректний вираз на англійській мові ціннісних та етносоціокультурних установок рідної культури і культури носіїв англійської мови [2].

Культурний компонент містить:

Знання:

- загальних відомостей про Британію (географічне положення, природні умови, адміністративний поділ, пам'ятки тощо);
- відомостей про державний устрій Британії, партії, основні засоби масової комунікації, освітні установи, а також про міжнародні контакти, громадські

рухи, молодіжну субкультуру;

- того, як представники англійської та інших культур відносяться до базових категорій культури (часу, простору, влади тощо);
- системи цінностей і етносоціокультурних установок носіїв англійської мови і культури;
- відмінностей між ціннісними системами та етносоціокультурними установками в рідній культурі, носіїв англійської та інших мов;
- знання ритуально-етикетних правил носіїв англійської та інших мов;
- соціокультурних особливостей вербальної і невербальної комунікативної поведінки носіїв англійської мови.

Навички:

- інтерпретації культурно-обумовлених компонентів невербальної комунікативної поведінки;
- невербальної комунікативної поведінки відповідно до етносоціокультурних установок носіїв англійської та інших мов.

Уміння:

- використовувати знання про Британію у ситуації міжкультурного спілкування на англійській мові (про її географію, економіку, політичний устрій, освіту і т.п.);
- враховувати національно-культурну специфіку вербальної і невербальної комунікативної поведінки при побудові дискурсу міжкультурного спілкування англійською мовою;
- порівнювати рідну культуру і культуру носіїв англійської та інших мов, розмірковуючи при цьому над своєрідністю і відмінностями даних культур;
- запобігти культурним конфліктам, викликаним відмінностями ціннісних систем і етносоціокультурних установок у власній культурі та культурі носіїв англійської та інших мов.

Здібності:

- виступати медіатором культур, тобто вести міжкультурне спілкування на англійській мові, зберігаючи власну культурну ідентичність і не порушуючи

культурних традицій носіїв англійської та інших культур, що передбачає здатність толерантного ставлення до ціннісних систем і етносоціокультурних установок інших культур [2].

Формування перелічених знань, навичок, умінь і здібностей відбувається на основі когнітивно-комунікативного підходу, що передбачає єдність комунікативного та когнітивного, яке засноване на вмінні особистості будувати семантично і граматично фрази та вмінні використовувати набуті знання та навички з метою взаємодії з іншими людьми. Провідна роль у формуванні соціокультурної компетенції належить комунікативній спрямованості процесу навчання іноземної мови, при цьому велике значення мають когнітивні процеси, що відбуваються у свідомості учнів, оскільки формування соціокультурної компетенції передбачає активну мовленнєво-мисленнєву діяльність, спрямовану на пізнання іншої культурної реальності, інших культурно-поведінкових норм, відносин і культурних традицій.

Реалізація когнітивно-комунікативного підходу при формуванні соціокультурної компетенції у вивчаючих англійську мову відбувається на основі наступних принципів: автентичності, взаємопов'язаного вивчення рідної культури і культури країни мови, що вивчається, особистісно-діяльнісної спрямованості процесу навчання іноземної мови, взаємопов'язаного навчання всім видам мовленнєвої діяльності, контрастивності, пізнання та обліку ціннісних культурних універсалій, принципу активізації мовленнєво-мисленнєвої діяльності, принципу врахування специфіки мовно-поведінкових стратегій носіїв різних культур і врахування психологічних факторів міжкультурного спілкування. Проаналізувавши роботи методистів (Р.К.Міньяр-Белоручева, Б.А.Лапідус, Г.В. Рогової, Ф. М. Рабинович, Т. Є. Сахарова, Н.Д.Гальскової, Г.В.Єлізарової, І. В. Рахманова та ін.) щодо проблеми змісту навчання, а також беручи до уваги мету нашої статті, в якості основних компонентів змісту навчання, спрямованого на формування соціокультурної компетенції студентів, що вивчають англійську мову нами виділено: а) мовний матеріал, (б) теми, (в)

ситуації, (г) автентичні тексти, (д) комплекс вправ, спрямований на формування соціокультурної компетенції студентів, (е) знання, навички, вміння та здібності, що дозволяють мовної особистості брати участь у міжкультурному спілкуванні англійською мовою [1].

В якості основного підходу до організації навчально-мовного матеріалу обирається тематико-мережевий спосіб. При побудові тематико-мережевого блоку виділено (а) поле тексту; (б) поле, що знаходиться поза текстом і складається з об'єктів, які побічно відносяться до інформації, представленої у ньому. До внутрішнього поля тексту ми відносимо мовні одиниці різних рівнів: рівня лексем, фразеологізмів. Вільних поєднань, синтаксичної структури, тексту. Дана одиниця визначає фреймову пресуппозицію, яка відображатиме ціннісні системи і етносоціокультурні установки носіїв англійської культури. Поле, що знаходиться поза текстом, є об'єктом, який має асоціативний зв'язок з інформацією, представленою у тексті, пов'язані з темами занять. Об'єктами тематико-мережевого блоку служать лексичні одиниці, що містять у собі соціокультурну інформацію, символи, реалії, комунікативні кліше, граматичні засоби вираження, які мають соціокультурні властивості.

У відповідності з визначеними критеріями (комунікативної цінності, функціональності, ситуативності, системності, культурної значущості, фреймових пресуппозицій, доступності, автентичності, актуальності, жанрового, стилістичного і тематичного розмаїття) був відібраний і включений у процес навчання англійської мови з метою формування соціокультурної компетенції наступний навчально-мовленнєвий матеріал:

- автентичні тексти різних типів, які репрезентують культурний фон (тексти художньої літератури, масової інформації та довідкової літератури, тексти англійських пісень, поетичні твори та ін.),
- лексичний навчально-мовленнєвий матеріал, який включає а) лексику з національно-культурною семантикою (слова і словосполучення, що відображають особливості природно-географічного середовища, політичної

структури суспільства, суспільно-політичного життя, власні імена, скорочення), в) одиниці, запозичені з тестів, які стали невід'ємною частиною англійської культури (цитати з літературних творів, висловлювання відомих людей, слова з пісень, рекламні слогани), (д) лексику, що репрезентує фонову культурну інформацію;

- приклади комунікативних актів (висловлювання, необхідні для вираження власної думки, вираження позитивної оцінки чого-небудь, висловлювання, які зобов'язують мовця зробити щось, описують стан справ, виражають прояв інтересу, висловлювання етикетного характеру.

Відібраний навчально-мовленнєвий матеріал розподілений за темами, орієнтованими на культуру носіїв англійської, української та інших мов (наприклад, «Полікультурне держава», «Символіка країн». «Традиції і звичаї», «Сім'я, шлюб, діти», «Вільний час», «Подорожі, пам'ятки» тощо), і організований у комплексі вправ за тематико-мережевим принципом. На основі аналізу праць закордонних та вітчизняних дослідників (Е.Г.Азимова, О.В. Гетманської, І.М.Горелова, Г.В.Єлізарової, А.С. Карміна, К.Клахкона, Б.Маліновського, Д.П.Мердок, В.В. Сафонової Л.П. Тараєвої, С.Г.Тер-Міносової, Н.С. Трубецького, А.М.Щукина, та ін.) можна зробити висновок про те, що зміст культури складають компоненти, пов'язані між собою і не існуючі поза людиною та її діяльністю. При цьому культура носить як універсальний, так і індивідуальний характер. Відповідно, при формуванні соціокультурної комунікативної компетенції засобами англійськомовних аутентичних текстів слід визначити компоненти культури, специфічні для носіїв цієї мови з метою їх врахування в процесі навчання англійської мови.

При визначенні специфіки культури носіїв англійської мови за основу береться ціннісний підхід до розуміння культури. Компонентами культури носіїв англійської мови визначено: (1) індивідуальні та соціальні цінності, (2) етносоціокультурні установки, а саме норми поведінки носіїв англійської мови і культури, а також звичаї і традиції. Беручи до уваги дані компоненти,

визначаємо змістовне наповнення культури британців, яке знаходить відображення як у вербальній, так і в невербальній поведінці, а саме: а) типові якості національного характеру британців багато в чому визначають індивідуальні і соціальні цінності і норми поведінки (скритність, сором'язливість, бажання уникати крайнощів і перебільшень, схильність скаржитися, володіння емоціями, самовладання, прояв дружелюбності, стриманої поведінки і небагатослівність при спілкуванні з іншими людьми та ін.), б) індивідуальні та соціальні цінності (самостійність і індивідуалізм, абсолютна рівність між чоловіками і жінками та ін), в) специфіку сприйняття навколишньої дійсності, зокрема, ставлення британців до таких категорій, як простір (перевага особистого простору), час (довгострокове планування, відповідність наміченим планам, пунктуальність), діяльність (прояв старанності, вірності своєму обов'язку і стриманості на робочому місці, продуктивність, сконцентрованість на вирішенні проблем і на результат), влада (співпраця, рівність всіх членів суспільства, цінуються індивідуальні досягнення особистості), природа (що знаходиться в гармонії з людиною, відповідальність за збереження природних багатств).

З метою створення оптимальних умов для ефективності освітнього процесу при формуванні соціокультурної компетенції враховуємо психолого-педагогічні особливості навчання іноземної мови у ВНЗ, тобто об'єктивні і суб'єктивні чинники, що впливають на його успішність.

Серед таких особливостей виділяються дві групи. Першу групу складають особливості, що позитивно впливають на процес оволодіння англійською мовою, до яких відносяться: достатньо високий рівень навченості студентів, наявність у них досвіду самостійної роботи і гарної загальної лінгвістичної підготовки. Друга група представлена факторами, що ускладнюють процес оволодіння англійською мовою, а саме: меншою кількістю аудиторних годин, небажанням студентів висловлювати поняття за допомогою їх опису, проявів інтерференції, низькою мотивацією студентів.

Для позначення міжособистісної взаємодії носіїв української та англійської мов використовуємо термін міжкультурне спілкування. Міжкультурне спілкування розуміється нами як взаємодія комунікантів належних до різних культурних груп і окремих особистостей, у процесі якого вони стикаються з цінностями, нормами поведінки, звичаями і традиціями, відмінними від власних, при цьому створюється спільне для носіїв даних культур значення мовних дій, вчинків та подій з метою забезпечення взаємного розуміння.

Процес мовного спілкування на англійській мові опосередкований певними екстралінгвістичними факторами: прагматичними, соціокультурними, психологічними, тобто особливостями власне процесу спілкування його учасників. Мовленнєва взаємодія індивідів, у процесі якої вони обмінюються ідеями, використовуючи певні лінгвістичні засоби, і яка перебуває під впливом певного контексту (фізичного, історичного, соціального, культурного) розуміється нами як дискурс. Будь-який дискурс будується за законами конкретного лінгвосоціума [2, с. 20], з чого випливає, що сукупність знань, навичок і вмінь, які використовуються при побудові дискурсу, має культурну специфіку.

Отже, в умовах формування соціокультурної компетенції засобами аутентичних текстів, студентам слід навчитися вибудовувати дискурс у відповідності з риторичними традиціями мови адекватно ситуації міжкультурного спілкування, що передбачає коректний вираз на мові ціннісних та етносоціокультурних установок рідної культури і культури країни досліджуваної мови. Так, у процесі формування соціокультурної компетенції доцільно звернути увагу на те, які стратегії використовує носій мови у ході спілкування в різних ситуаціях, які прагматичні та соціокультурні норми присутні в тому чи іншому комунікативному акті, і як вони у ньому виражені. Дані стратегії і норми мовної поведінки носіїв англійської мови включені у зміст усних і письмових автентичних текстів, які є результатом дискурсивної діяльності.

Під автентичним текстом ми розуміємо текстові матеріали, які використовуються в реальному житті тих країн, в яких вони були створені для населення, що говорить на мові цієї країни [3]. Таким чином, автентичний текст створений носіями мови, є частиною усної та письмової інформації, яка адресована носіям даної мови і даної культури і, за умов її використання в процесі навчання іноземної мови, не спрямований на облік мети, умов і етапу навчання даної мови. Серед автентичних текстів, які можуть найбільш повно і яскраво розкрити національні особливості життя народу іншої культури, ми виділяємо пісні, вірші, казки, інтерв'ю, документальні та художні фільми, рецепти, оголошення, рекламу, неадаптовану художню та науково-пізнавальну літературу, газетні та журнальні статті. Робота з подібними текстами на уроках англійської мови дозволяє оптимізувати процес формування соціокультурної компетенції оскільки вони:

- відрізняються природністю вживання лексики і граматичних форм та ілюструють використання мови в природному соціальному контексті у формі, прийнятій його носіями;
- характеризуються ситуативною адекватністю використовуваних мовних засобів, тобто зміст автентичного тексту представлено словниковим запасом, до якого входять найбільш комунікативно-значущі лексичні одиниці, характерні для типових ситуацій спілкування;
- завдяки різноманітності жанрів, є ілюстрацією того, які засоби має в своєму розпорядженні мова для досягнення різних цілей;
- мають логічну цілісність і тематичну єдність;
- здатні викликати у студентів зацікавленість і підвищити мотивацію для вивчення мови, тому що їм притаманна різноманітність за стилем і тематикою;
- відрізняються своєю інформативністю;
- характеризуються відображенням національно-культурної специфіки

Британії;

- не формують у студентів помилкові стереотипи про культуру носіїв англійської мови;
- є стимулом для обговорення найрізноманітніших проблем, до числа яких ми відносимо ставлення до чужої (іншої) культури взагалі і до культури носіїв англійської мови зокрема, виховання толерантності та поваги до іншого способу життя, незвичайній для студентів системі цінностей, розуміння і прийняття чужих традицій, а також усвідомлення значимості власної самобутньої культури [3].

Таким чином, використання в процесі навчання іноземної мови автентичних текстів сприяє: (а) підвищення комунікативно-пізнавальних здібностей, що є наслідком підвищення мотивації студентів; (б) позитивного впливу на особистісно-емоційний стан студентів; (в) забезпечення можливості одночасного звернення до мови і культури; (г) формування соціокультурної компетенції.

У процесі роботи над текстом (друкованим, звуковим, відео) виділено три основні етапи: дотекстовий, текстовий і післятекстовий. На *дотекстовому етапі* виконувалися вправи, що сприяють засвоєнню знань лексичних одиниць з національно-культурної семантикою, граматичних структур, специфічних для англійської мови, знань відповідностей між одиницями української та англійської мов, знань загальних відомостей про Британію, а також вправи, направлені на формування таких компонентів міжкультурної компетенції, як навички, вибрати мовну форму культурно-маркованого матеріалу і спосіб її вираження в залежності від характеру мовленнєвого акту, навички інтерпретації культурно-обумовлених компонентів вербальної і невербальної комунікативної поведінки та ін. На даному етапі студенти виконували вправи з наступними завданнями:

- Підберіть з наведених дефініцій визначення, відповідні лексичним одиницям, яке б містило в собі соціокультурну інформацію;
- Перефразуйте даний вираз;

- Трансформуйте запропоновану граматичну форму в завершений час;

- Виберіть зі списку слова, які містять в собі соціокультурну інформацію ;

Вправи, що виконуються студентами на *етапі роботи з текстом*, були спрямовані на засвоєння знання відмінностей між ціннісними системами та етносоціокультурними установками у рідній культурі та культурі країн (и) носіїв англійської мови, а також на розвиток наступних умінь: зіставляти факти української та іншомовної культур, розмірковуючи при цьому над своєрідністю і відмінностями даних культур, представляти на англійській мові іншу культуру, робити повідомлення англійською мовою про феномени англійської та інших культур і їх представників, про соціальні особливості і явища іншомовного суспільства в контексті діалогу культур. Формулювати свою думку про вивчену інформацію, висловлювати свої наміри і почуття, представляти свою позицію як носія рідної культури, при цьому вибравши правильно стиль мовлення, підпорядкувати форму висловлювання цілям спілкування, вживаючи найбільш ефективні мовні та немовні засоби. Студентам пропонувалися завдання, при виконанні яких вони могли вільно спілкуватися один з одним, висловлювати свою точку зору. Основними видами вправ на цьому етапі були такі:

- Заповніть пропуски у пропозиціях словами з тексту;
- Знайдіть у тексті англійські еквіваленти українським словам і виразам і складіть з ними речення на англійській мові;
- Скажіть, з якими з даних виразів був би не згоден автор;
- Викресліть із ряду зайве слово і поясніть свій вибір. Користуйтеся текстом при необхідності;
- Прокоментуйте виділені в тексті пропозиції. Який зміст вкладає в них автор?
- Виберіть зі списку вираження, які відповідають змісту тексту;
- Прокоментуйте висловлювання ... Яку соціокультурну інформацію про іншомовне суспільство можна почерпнути з цієї цитати?
- Підберіть / відберіть прислів'я, які найбільш точно передають ідею тексту;

- Обговоріть у парах, чи може прочитана Вами стаття бути прикладом менталітету англійців?
- На основі інформації, поданої в тексті, проведіть репортаж про видатні події у країні?
- Прокоментуйте прислів'я ...; які риси характеру іншомовного суспільства вони описують?
- Уявіть ситуацію (задану сценарієм) виберіть правильне рішення даної проблеми у відповідності зі стилем спілкування, обґрунтуйте свою відповідь.

На післятекстовому етапі основний акцент ставився на підготовці студентів до участі в міжкультурному спілкуванні на англійській мові, тобто на вдосконаленні вміння враховувати національно-культурну специфіку вербальної і невербальної комунікативної поведінки при побудові дискурсу міжкультурного спілкування, вміння запобігти культурним конфліктам, викликаним відмінностями ціннісних систем і етносоціокультурних установок у власній культурі та культурі носіїв англійської мови та ін. На даному етапі на заняттях створювалися проблемні ситуації, для вирішення яких студентам необхідно було використовувати раніше засвоєні знання в нових практичних умовах у рамках колективно-творчої діяльності. Прикладом колективної роботи студентів служили: культурознавча рольова гра, яка є основою для подальшого розвитку вмінь спілкування в полілозі, культурознавчої-орієнтованої дискусії, а також пізнавально-пошукові культурознавчі проекти. Оскільки культурознавчі проекти являють собою рішення, дослідження певної проблеми за допомогою додаткових засобів навчання таких, як Інтернет, книги, статті, енциклопедій тощо, велику кількість часу при підготовці проектів відводилося на самостійну роботу студентів, що виражалось в індивідуальному пошуку та обробці інформації.

Серед вправ, виконуваних студентами на *післетекстовому* етапі, можна виділити наступні:

- Проінсценуйте за допомогою жестів, міміки наступні ситуації,

- Вивчивши інформацію про ..., обговоріть у парах, а потім напишіть лист (листівку);
- Пригадайте українські вірші (пісні, казки) з представленими в них культурними реаліями. У парі будьте готові пояснити даний культурознавчий матеріал своєму партнеру – іноземцю.
- Обговоріть у міні-групах, порівнявши український та англійський гумор;
- Напишіть замітку до редакції місцевої газети, в якій Ви викладаєте своє бачення того, як Ви ставитесь до продуктів харчування з ГМО тощо.

Таким чином, використання в процесі навчання англійської мови автентичних текстів сприяє: (а) підвищення комунікативно-пізнавальних здібностей, що є наслідком підвищення мотивації студентів; (б) позитивного впливу на особистісно-емоційний стан студентів; (в) забезпечення можливості одночасного звернення до мови і культури; (г) формування соціокультурної компетенції. Започаткована методика спирається на роботу с автентичними текстами за наступними етапами: дотекстовим, текстовим і післятекстовим.

Література:

1. *Гальскова Н.Д.* Современная методика обучения иностранным языкам. – М.: Аркти-Глосса, 2000. – 192 с.
2. *Григорян А.В.* Реализация лингвосоциокультурного компонента содержания языкового образования на основе кросскультурного подхода: английский язык, языковой Вуз: Дис. канд. пед. наук: 13.00.02. – М.: 2010. – 243 с.
3. *Крылова Н.Б.* Культурология образования. – М.: Нар. Образование, 2000. – 272 с.
4. *Сафонова В.В.* Социокультурный подход в обучении иностранным языкам. – М.: Высшая школа, 1991. – 305 с.
5. *Сафонова В.В.* Изучение языков международного общения в контексте диалога культур и цивилизаций. – Воронеж: Истоки, 1996. – 237

РЕЗЮМЕ

Стаття «Формування соціокультурної компетенції студентів засобами аутентичних текстів» розглядає актуальну проблему сучасної методики викладання іноземних мов – компонентами якої виступають: культурний та лінгвістичний аспект, що формують знання, вміння, навички та здібності; поетапну методику роботи з аутентичними текстами.

Реалізація когнітивно-комунікативного підходу при формуванні соціокультурної компетенції засобами аутентичних текстів, на думку автора, відбувається на основі наступних принципів: автентичності, взаємопов'язаного вивчення рідної культури і культури країни мови, що вивчається, особистісно-діяльній спрямованості процесу навчання іноземної мови, взаємопов'язаного навчання всім видам мовленнєвої діяльності, контрастивності, пізнання та обліку ціннісних культурних універсалій, принципу активізації мовленнєво-мисленнєвої діяльності, принципу врахування специфіки мовно-поведінкових стратегій носіїв різних культур і врахування психологічних факторів міжкультурного спілкування.

Автор акцентує увагу на тому, що при формуванні соціокультурної комунікативної компетенції засобами англійських текстів слід визначити компоненти культури, специфічні для носіїв цієї мови з метою їх врахування в процесі навчання англійської мови.

Визначеними критеріями формуванні соціокультурної комунікативної компетенції засобами англійських текстів виступають: комунікативна цінність, функціональність, ситуативність, системність, культурна значущість, фреймові пресупозиції, доступність, автентичність, актуальність, жанрове, стилістичне і тематичне розмаїття.